

Miejsce i rola prywatnych płatników w systemie ochrony zdrowia – warunki konkurencyjności oraz powszechności

dr Barbara Więckowska
Katedra Ubezpieczenia Społecznego
Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

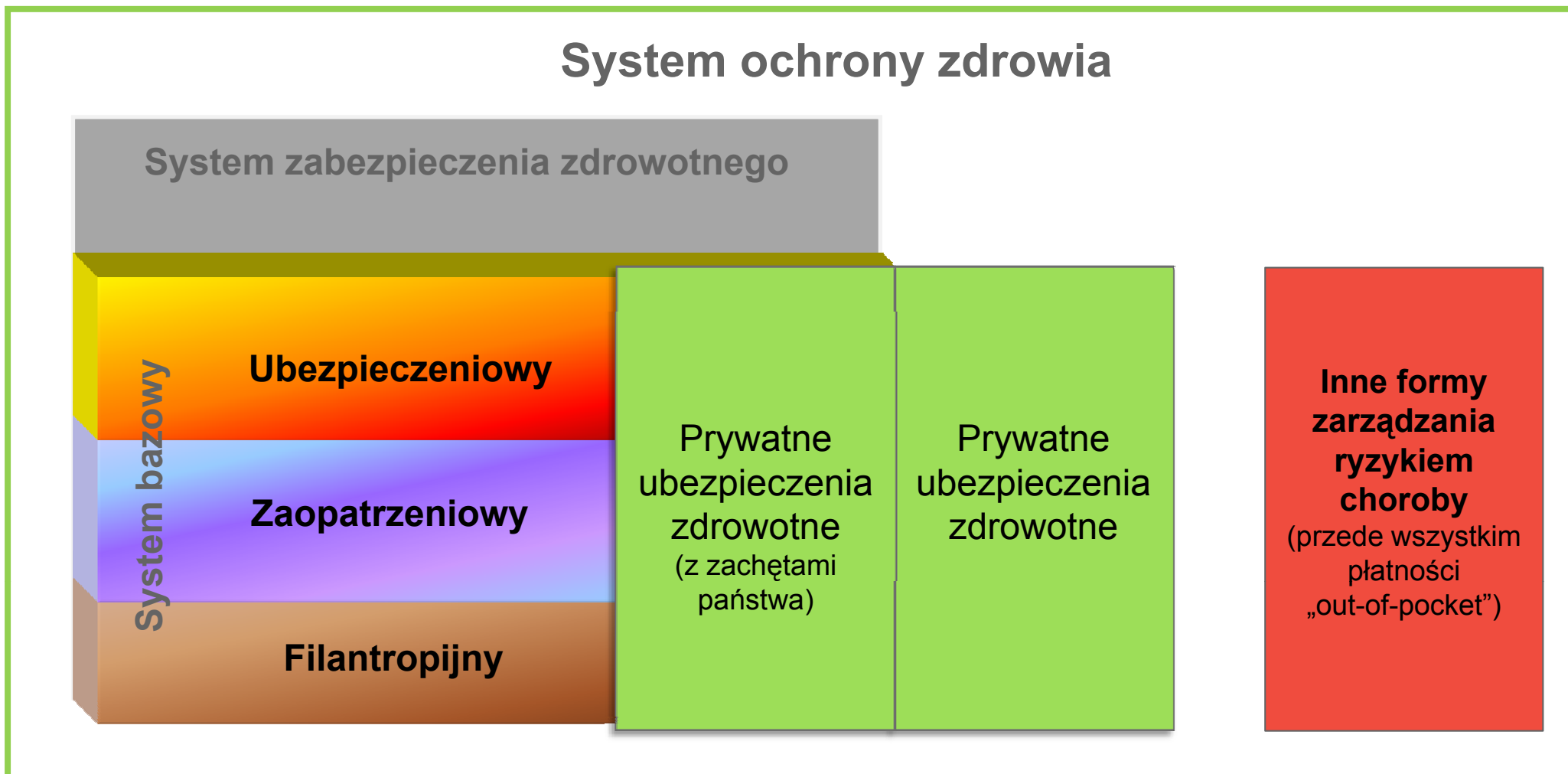

Plan prezentacji

- 01 Miejsce ubezpieczenia w systemie ochrony zdrowia – ujęcie modelowe
- 02 Prywatne ubezpieczenie zdrowotne a system zabezpieczenia zdrowotnego
- 03 Cechy płatnika determinujące konkurencję
- 04 Charakterystyka systemów – weryfikacja empiryczna cech płatnika
- 05 Indeks konkurencji
- 06 Warunki konieczne dla efektywnego systemu konkurencji regulowanej
- 07 Prywatne ubezpieczenia zdrowotne w systemie ochrony zdrowia w Polsce

Ubezpieczenie w systemie ochrony zdrowia

Źródło: por. T. Szumlicz, B. Więckowska, Metoda ubezpieczenia w systemie zabezpieczenia zdrowotnego – zakres i możliwości zastosowania w: Społeczne aspekty ubezpieczenia, red. T. Szumlicz, SGH, Warszawa 2005, s.124.

Prywatne ubezpieczenia zdrowotne

Rodzaj ubezpieczenia	Relacja w stosunku do systemu bazowego	Przeznaczenie
ubezpieczenia bazowe	relacja „wyłącznieść”	<ul style="list-style-type: none"> • podstawowa droga „dostępu” do ochrony ubezpieczeniowej • obowiązkowe bazowe ub. prywatne
ubezpieczenia substytucyjne	relacja „zamiast”	<ul style="list-style-type: none"> • osoby wyłączone z zabezpieczenia publicznego • możliwość wyjścia z systemu publicznego
ubezpieczenia komplementarne/uzupełniające	relacja „ponad”	<ul style="list-style-type: none"> • świadczenia zdrowotne wyłączone co do rodzaju z zabezpieczenia bazowego • świadczenia objęte współpłaceniem
ubezpieczenia suplementarne/równoległe	relacja „obok”	<ul style="list-style-type: none"> • szybszy dostęp i szerszy wybór świadczeniodawców w odniesieniu do świadczeń prawnie należnych

Źródło: por. B. Więckowska, M. Osak, Potencjał prywatnych ubezpieczeń zdrowotnych jako źródła finansowania opieki zdrowotnej w Polsce, w: *Ubezpieczenia wobec wyzwań XXI w.*, red. W. Ronka-Chmielowiec, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, w druku.

Ubezpieczenia prywatne a bezpieczeństwo socjalne

---

pożądany (indywidualny) poziom bezpieczeństwa zdrowotnego

---

własna inicjatywa gospodarstw domowych

stymulowany poziom bezpieczeństwa zdrowotnego

---

zachęty dla gospodarstw domowych

bazowy poziom bezpieczeństwa zdrowotnego

---

obowiązek, afiliacja

Źródło: por. T. Szumlicz, Podmiotowość w zarządzaniu zmianą systemu ochrony zdrowia, GlaxoSmithKline, Warszawa 2007, s.108.

SPRAWNE PAŃSTWO
PROGRAM *ERNST & YOUNG*

Konkurencja regulowana

(wyniki badań przeprowadzonych w ramach programu Ernst & Young Sprawne Państwo)

System płatników a konkurencja

Cecha systemu	Wartość sprzyjająca konkurencji	Wartość ograniczająca konkurencję
liczba	wielu	jeden
forma własności	(nie ma)	różny reżim prawny dla podmiotów publicznych i prywatnych
zasięg	cały kraj	jeden płatnik na jeden region
podmiot ochrony	wszyscy obywatele/ubezpieczeni	systemy dedykowane np. dla grup zawodowych
przedmiot ochrony	możliwość różnicowania koszyka oraz dopłat do świadczeń	brak możliwości różnicowania koszyka oraz dopłat do świadczeń
wycena ryzyka	model z (jednorazową bądź wielokrotną) oceną ryzyka	model z opłatą uzależnioną od dochodu
wyrównanie ryzyka/szkodowości	stosowanie modelu wyrównywania ex-ante oraz ex-post	brak jakiegokolwiek modelu wyrównania
powiązanie ze świadczeniodawcami	(nie ma)	pełna integracja
swoboda zawierania umów	możliwość selekcji świadczeniodawców, negocjowania cen, liczby i rodzaju świadczeń	konieczność kontraktowania u wszystkich świadczeniodawców określonej liczby i rodzaju świadczeń po jednakowej cenie

Źródło: B. Więckowska, Konkurencja między płatnikami w bazowym systemie zabezpieczenia zdrowotnego, Sprawne Państwo, Program Ernst&Young, Warszawa 2010, s. 22.

Charakterystyka systemów – podział krajów

System z jednym płatnikiem	System z wieloma płatnikami		
	Rozdzielność przedmiotowa	Rozdzielność podmiotowa	Możliwość wyboru
Bułgaria, Cypr, Dania, Estonia, Hiszpania, Irlandia, Luksemburg, Łotwa, Malta, Portugalia, Słowenia, Szwecja, Węgry, Wielka Brytania, Włochy	Finlandia, Litwa, Polska (NFZ i budżet państwa), Rumunia	Austria, Francja, Grecja	Belgia, Czechy, Holandia, Izrael, Niemcy, Słowacja, Szwajcaria

Źródło: B. Więckowska, Konkurencja między płatnikami w bazowym systemie zabezpieczenia zdrowotnego, Sprawne Państwo, Program Ernst&Young, Warszawa 2010, s. 27.

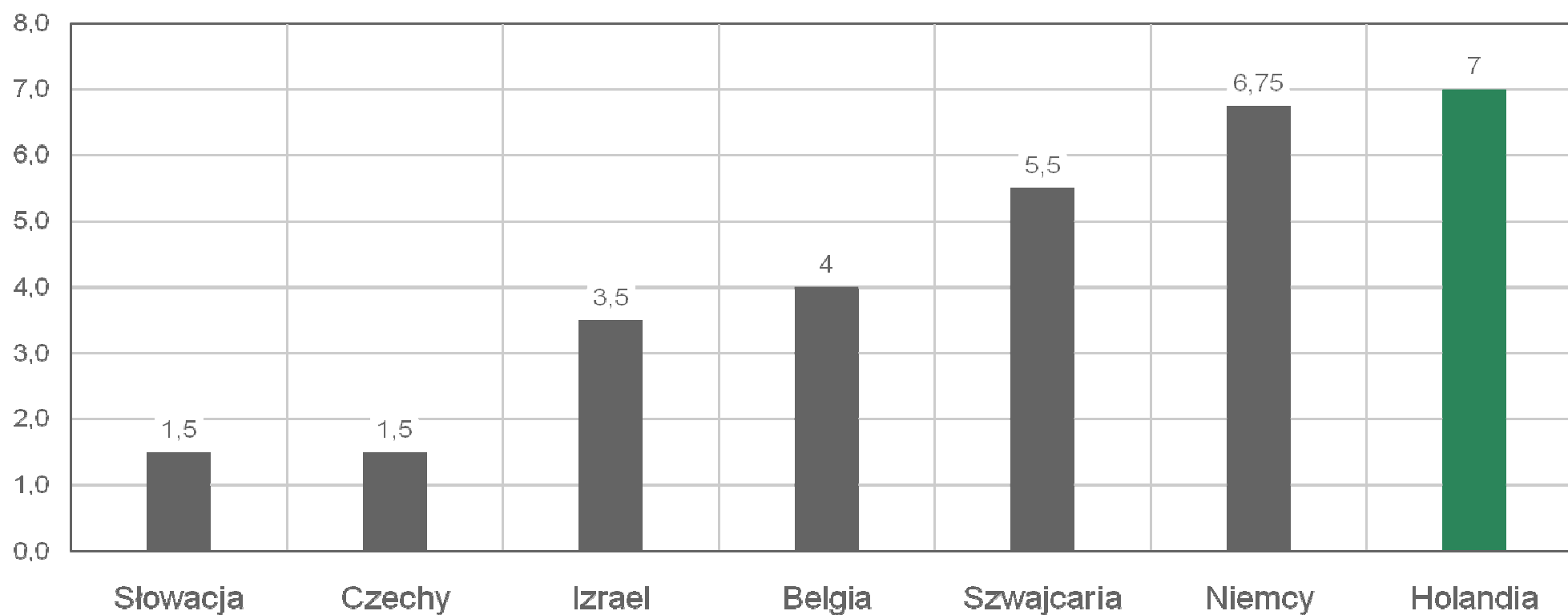

Indeks konkurencji: elementy składowe

Źródło: B. Więckowska, Konkurencja między płatnikami w bazowym systemie zabezpieczenia zdrowotnego, Sprawne Państwo, Program Ernst&Young, Warszawa 2010, s. 36.

Indeks konkurencji: wyniki

Źródło: B. Więckowska, Konkurencja między płatnikami w bazowym systemie zabezpieczenia zdrowotnego, Sprawne Państwo, Program Ernst&Young, Warszawa 2010, s. 37.

Warunki konieczne dla efektywnego systemu konkurencji regulowanej

---

- I. Możliwość wyboru płatnika
- II. Sprawny system wyrównywania ryzyka/szkodowości
- III. Swoboda zawierania umów ze świadczeniodawcami
- IV. Przejrzystość systemu
- V. Dostęp pacjenta do informacji
- VI. Bodźce finansowe skłaniające do efektywności
- VII. Ograniczenie efektu gapowicza
- VIII. Warunki umożliwiające kontestowalność rynków
- IX. Sprawny nadzór regulacyjny systemu

Źródło: B. Więckowska, Konkurencja między płatnikami w bazowym systemie zabezpieczenia zdrowotnego, Sprawne Państwo, Program Ernst&Young, Warszawa 2010, s. 41.

Możliwość wyboru płatnika

- Czy możliwa jest okresowa zmiana płatnika?
- Czy obowiązuje zasada otwartych zapisów?
- Czy wysokie są koszty zmiany?

Źródło: B. Więckowska, Konkurencja między płatnikami w bazowym systemie zabezpieczenia zdrowotnego, Sprawne Państwo, Program Ernst&Young, Warszawa 2010, s. 42.

Sprawny system wyrównywania ryzyka/szkodowości

- Jakie są czynniki wyrównujące ryzyko?
- Czy zakres redystrybucji ex-ante dobrze odzwierciedla oczekiwane koszty?
- Jaki jest poziom odpowiedzialności zakładów ex-post?
- Czy dostępne są rzetelne dane umożliwiające wyrównywanie ryzyka/szkodowości?
- Jak rzetelna jest analiza dostępnych danych?
- Czy dane te są zabezpieczone? Kto nimi zarządza?

Źródło: B. Więckowska, Konkurencja między płatnikami w bazowym systemie zabezpieczenia zdrowotnego, Sprawne Państwo, Program Ernst&Young, Warszawa 2010, s. 43.

Swoboda zawierania umów ze świadczeniodawcami

- Czy jest możliwość selektywnego kontraktowania ze świadczeniodawcami?
- Czy jest możliwość negocjowania cen oraz zakresu świadczeń z pojedynczymi świadczeniodawcami?
- Czy jest dopuszczalna prawnie pionowa integracja (płatnika ze świadczeniodawcą)?

Źródło: B. Więckowska, Konkurencja między płatnikami w bazowym systemie zabezpieczenia zdrowotnego, Sprawne Państwo, Program Ernst&Young, Warszawa 2010, s. 47.

Przejrzystość systemu

- Czy organizacja systemu jest zrozumiała dla jego uczestników?
- Czy sposób opisanie standardowego pakietu świadczeń jest precyzyjny i zrozumiały?
- Czy istnieje kilka pakietów standardowych?
- Czy możliwe jest łatwe porównanie rodzajów świadczeń w produktach dodatkowych?
- Czy istnieje przejrzysty i precyzyjny system klasyfikacji produktów medycznych?

Źródło: B. Więckowska, Konkurencja między płatnikami w bazowym systemie zabezpieczenia zdrowotnego, Sprawne Państwo, Program Ernst&Young, Warszawa 2010, s. 47.

Dostęp pacjenta do informacji

- Czy jest dostępna informacja dotycząca zarówno płatników jak i świadczeniodawców?
- Czy jest ona rzetelna oraz obiektywna?
- Czy przekazywana informacja jest zrozumiała?
- Czy przedstawiane wskaźniki bezpieczeństwa, efektywności oraz dostępności są porównywalne?
- Czy istnieje przejrzysty system „prowadzenia pacjentów”?

Źródło: B. Więckowska, Konkurencja między płatnikami w bazowym systemie zabezpieczenia zdrowotnego, Sprawne Państwo, Program Ernst&Young, Warszawa 2010, s. 48.

Bodźce finansowe skłaniające do efektywności

- Czy istnieją i jakie są bodźce do poszukiwania efektywności po stronie pacjenta?
- Czy istnieją i jakie są bodźce do poszukiwania efektywności po stronie świadczeniodawcy?
- Czy istnieją i jakie są bodźce do poszukiwania efektywności po stronie płatnika?

Źródło: B. Więckowska, Konkurencja między płatnikami w bazowym systemie zabezpieczenia zdrowotnego, Sprawne Państwo, Program Ernst&Young, Warszawa 2010, s. 49.

Ograniczenie efektu gapowicza

- Czy istnieje możliwość celowego nieuczestniczenia w finansowaniu świadczeń zdrowotnych przy jednoczesnej możliwości korzystania z tych świadczeń?

Źródło: B. Więckowska, Konkurencja między płatnikami w bazowym systemie zabezpieczenia zdrowotnego, Sprawne Państwo, Program Ernst&Young, Warszawa 2010, s. 50.

Warunki umożliwiające kontestowalność rynków

- Czy istnieją duże bariery wejścia i wyjścia (dla potencjalnych konkurentów) z systemu?
- Czy wysokie są tzw. koszty utopione?

Źródło: B. Więckowska, Konkurencja między płatnikami w bazowym systemie zabezpieczenia zdrowotnego, Sprawne Państwo, Program Ernst&Young, Warszawa 2010, s. 50.

Sprawny nadzór regulacyjny systemu

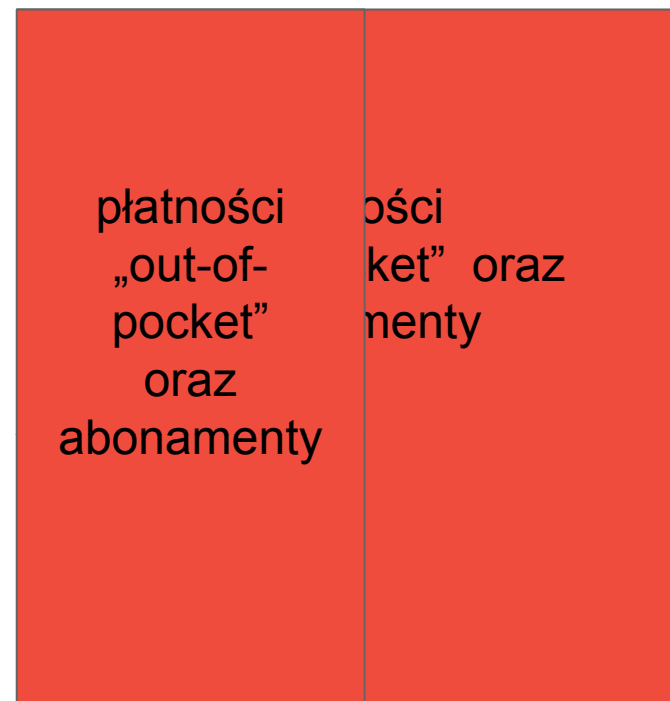
Czy istnieje instytucja:

- ds. jakości świadczeń zdrowotnych?
- ds. nadzoru finansowego?
- ds. ochrony konkurencji?
- ds. ochrony praw pacjenta?

Źródło: B. Więckowska, Konkurencja między płatnikami w bazowym systemie zabezpieczenia zdrowotnego, Sprawne Państwo, Program Ernst&Young, Warszawa 2010, s. 51.

Ubezpieczenie w systemie ochrony zdrowia w Polsce – stan obecny oraz możliwość rozwoju

System ochrony zdrowia

Dziękuję za uwagę!

Barbara Więckowska
Katedra Ubezpieczenia Społecznego
Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
ul. Wiśniowa 41 pok.35
E-mail: bawie@sgh.waw.pl